

De verkondiging van het koninkrijk in gelijkenissen.

- Liturgie:
1. Votum en zegengroet
 2. Antwoordlied: Ps. 146 : 1, 3 (Levensliederen)
 3. Lezen van de wet (Efeziërs 4, 22 - 5, 8)
 4. Lied: Gz. 156 : 1, 2, 3, 4
 5. Gebed
 6. Lezen uit de Bijbel: Jesaja 6
 7. Lied: LBo. 457 : 1, 2, 3, 4
 8. Lezen uit de Bijbel: Lucas 8 : 1 - 18
 9. Lied: Gz. 22 : 1, 2, 3, 4
 10. Lezen van de tekst: Lucas 8 : 10
 11. Preek
 12. Amenlied: Gz. 114 : 1, 2, 3
 13. Gebed met voorbeden
 14. Collecte
 15. Slotzang: Gz. 165
 16. Zegen

Geliefde gemeente van onze Heer Jezus Christus,
broeders en zusters, jongens en meisjes,

<klik 1> Wat is dat toch met gelijkenissen? In het Grieks heet het een *parabel*. Wij gebruiken tegenwoordig het woord *metafoor*. Het gaat om een vergelijking. Een brede omschrijving van een gelijkenis in de bijbel is:

Een vertelling, verzonnen maar in overeenstemming met de wetten en gebruiken van het menselijk leven, waardoor de plichten van mensen of dingen jegens God, vooral de aard en geschiedenis van Gods koninkrijk, op figuurlijke wijze worden afgeschilderd.

De Heer Jezus gebruikt aan het dagelijks leven ontleende verhalen om over het koninkrijk van God te onderwijzen. Wordt het daar gemakkelijker of juist moeilijker van? Je zou zeggen het eerste. Maar is dat ook zo?

<klik 1-1> Wanneer het gaat om diensten met aanpassingen, zoals wij die al heel veel jaren kennen... Of over wat wel laagdrempelige diensten worden genoemd. Vriendendiensten. Evangelisatiediensten. En dergelijke...

Dan hoor je vaak - als het om de tekstkeus gaat - , dat het goed is om over een gelijkenis te preken. Het zijn aansprekende verhalen. Mensen kunnen zich er iets bij voorstellen.

Nu heb ik tot nu toe bijna altijd geweigerd dat te doen. En wel om de volgende reden. Een gelijkenis of een vergelijking maakt de weg naar het verstaan lastiger. In plaats van drempelverlagend is het juist drempelverhogend. <klik 1-2>

Want allereerst moet je er achter zien te komen, waar nu het punt van vergelijking ligt. Wat wil de Heer met de parabel verduidelijken? Daarna moet je dan nog proberen uit te vinden wat dat voor jou vandaag te zeggen heeft.

U hoort het. Je moet twee stappen zetten. Je kunt niet in één keer van de tekst naar jouw leven stappen. Er zit een moeilijke stap tussen. De zoektocht naar de betekenis van de gelijkenis. Wat is het punt van vergelijking?

Bij sommige gelijkenissen is dat niet zo moeilijk. We kennen allemaal de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan. (Lucas 10) De wetgeleerde die Jezus op de proef wilde stellen, begreep prima wat Jezus ermee bedoelde. Al kreeg hij het woord Samaritaan niet over zijn lippen...

Maar veruit de meeste gelijkenissen van Jezus - die over het koninkrijk van God - zijn minder gemakkelijk te begrijpen. Dat blijkt ook wel. Vaak moet de Heer Jezus ze aan zijn leerlingen uitleggen. Zoals ook bij de gelijkenis die we vanmorgen gelezen hebben.

"Zijn leerlingen vroegen Hem wat deze gelijkenis betekende." (vers 9) Het antwoord op die vraag wordt ingeleid door onze tekst. Die inleiding lijkt geen antwoord op de vraag van de leerlingen te zijn, maar is dat wel.

Want de vraag kan twee dingen betekenen. Allereerst: *Wat wilt u hiermee zeggen?* Maar daarnaast ook: *Waarom spreekt u in gelijkenissen?* In zijn antwoord gaat Jezus eerst in op het tweede, daarna op het eerste.

Het thema van de preek is **<klik 2>** :

De verkondiging van het koninkrijk in gelijkenissen.

- <klik 2-1>** Gelijkenissen
- 1) verdiepen het geloof
 - 2) versterken het ongelooft

1) Geloof

<klik 3> Het eerste is: Gelijkenissen verdiepen het geloof.

Jezus antwoordde: "*Jullie mogen de geheimen van het koninkrijk van God kennen.*" Die 'jullie' dat zijn **<klik 3-1>** zijn leerlingen. En dan gaat het om meer dan de twaalf leerlingen, die Jezus als zijn apostelen heeft uitgekozen.

Er horen ook **<klik 3-2>** de vrouwen bij, die Lucas noemt in vers 2 en 3. *Maria uit Magdala, Johanna en Susanna. En nog tal van anderen.* Met dat *anderen* worden ook vrouwen bedoeld, zoals uit het Grieks blijkt. Een grote groep vrouwen onderhoudt Jezus met zijn leerlingen.

Eigenlijk is dat best opvallend. Dat *vrouwen* een rondreizende leraar vergezelden was in die tijd zeker niet gewoon. Maar nog opvallender is, dat Jezus en zijn twaalf leerlingen door vrouwen en niet door mannen worden voorzien van het nodige.

<klik 3-3> Waar zijn de mannen? Ze zijn er wel. Lees maar verder in vers 4. "*Vanuit de steden was er een grote menigte naar Jezus toegekomen.*" Dat zijn zeker niet alleen vrouwen. Er waren ook mannen bij... Maar die houden afstand. Afstand van Jezus...

Dat zijn dan "*de anderen*" uit onze tekst. Mannen en vrouwen die wel op Jezus afkomen, maar zich niet bij Hem aansluiten. De prediking van Jezus als verkondiging van het koninkrijk - want daar gaat het hier over zoals vers 1 laat zien- brengt scheiding aan tussen de mensen.

In hoofdstuk 4 kunnen we lezen, dat de prediking van Jezus "*verkondiging van het goede nieuws over het koninkrijk van God*" is. Overal waar Hij komt, in steden en dorpen, brengt Jezus die blijde boodschap. Evangelie.

Het goede nieuws is, dat het koninkrijk van God in Jezus "*dichtbij*" is gekomen. Zo dicht bij, dat Jezus kan zeggen: "*Het is onder u.*" Je kunt het zien en horen. Hier is het koninkrijk van God. En Jezus is er de koning van. Hij is de Messias. Hij brengt redding. Verlossing. Bevrijding.

Je kunt zeggen, dat <klik 4> Jezus het "*paspoort*" is van dat koninkrijk. Als je door het geloof Jezus hebt, dan ben je burger van dat koninkrijk. Onderdaan van koning Jezus. Je maakt deel uit van dat rijk. Je deelt in de rechten en plichten van dat burgerschap...

<klik 4-1> Ik moet denken aan de duizenden immigranten, vluchtelingen en asielzoekers, die de over de Europese grenzen komen. Zullen zij niet blij zijn, wanneer zij een paspoort van één van de landen van Europa kunnen bemachtigen? Of eerst alleen maar een verblijfsvergunning?

Burger zijn van een Europees land - ook al ben je maar een '*vreemdeling*' - is veruit te verkiezen boven het leven in landen als Syrië, Afghanistan, Sudan, Nigeria of Somalië. Daar ben je je leven niet zeker. Je rechten worden er geschonden. Hoe anders is dat hier...

Nu zullen er vast wel onder die immigranten zijn, die willen profiteren van de Europese welvaart. Economische vluchtelingen, gelukzoekers, worden ze genoemd. Wel de rechten, niet de plichten. Als ze maar een verblijfsvergunning hebben...

<klik 4-2> Zie daar de menigte die naar Jezus is toegekomen. Ze zijn verzot op zijn wonderen en onder de indruk van zijn prediking. Ze pikken er graag hun graantje van mee. Maar als het er op aankomt, dan moeten ze Jezus niet...

<klik 4-3> Hoe anders is het met Jezus' leerlingen en de vrouwen die hen vergezellen. Zij gelooven dat Jezus de Messias is. Dat Hij de door God beloofde Verlosser is. De Koning van het rijk van God. Bij Hem is genade, barmhartigheid en vrede te vinden. Leven.

<klik 5> Jezus noemt het "*de geheimen van het koninkrijk van God*". Het Griekse woord luidt '*mysteries*'. Daar zit iets geheimzinnigs in. Het is niet allemaal zo klaar als een klontje. Het gaat om een verborgen waarheid die <klik 5-1> geopenbaard moet worden.

God heeft datt aan Jezus' leerlingen en de vrouwen gegeven. Zij hebben de verkondiging van het koninkrijk verstaan. Dat koninkrijk kwam op een andere manier dan de mensen verwachtten. Het had <klik 5-2> een andere, een diepere, inhoud.

Die diepere inhoud wordt in de gelijkenissen van het koninkrijk uit de doeken gedaan. Maar dan moet je wel goed luisteren. En dan leer je dat het koninkrijk je niet in de schoot wordt geworpen.

Het kost je wat. Het kost je veel. <klik 5-3> Het kost je alles. Zoals het ook Jezus alles heeft gekost. Hij legde eerst zijn goddelijke heerlijkheid af. Hij legde daarna ook zijn aardse leven af. Door vernedering komt Hij tot verhoging. Door lijden tot heerlijkheid.

Het evangelie van het koninkrijk is het evangelie van het kruis. Dat lijkt een innerlijke tegenstrijdigheid. Evangelie is een goede, blijde boodschap. Het kruis is zwaar en pijnlijk. Ja zelfs dodelijk.

Toch is het evangelie. Want Jezus bevrijdt van de dood. <klik 5-4> Hij brengt leven. Leven dat de naam van leven verdient. Omdat je in dat leven tot je recht komt. Omdat het nooit meer ophoudt. Het is eeuwig leven. Met de heerlijkheid, de glorie van Jezus, als eindbestemming.

Als je goed naar de verkondiging in gelijkenissen luistert, dan verdiept het je geloof. Het geloof dat Jezus de Messias, de Christus, is. Dat je in Hem het ware leven ontvangt. Dat evangelie ga je koesteren. Als een kostbare schat.

Het levert ook een schat aan vrucht op in je leven. Je gaat je bekeren. Je erkent Jezus als Heer. Heer van je leven. Je stelt je leven in zijn dienst. Denk aan de leerlingen en de vrouwen. Blij met de rechten van je burgerschap en trouw in je plichten.

De uitleg eindigt met: *"Het zijn zij die met een goed en eerlijk hart naar het woord (van Jezus) hebben geluisterd, het koesteren en door standvastigheid vrucht dragen."* Wel honderdvoudig. Je stopt het licht van het evangelie niet onder stoelen of banken.

2) Ongeloof

<klik 6> Het tweede is: Gelijkenissen versterken het ongeloof.

Jezus gaat verder met: *"Maar de anderen krijgen alles in gelijkenissen te horen, opdat ze zien zonder inzicht en horen zonder iets te begrijpen."* Het zijn de profiteurs. De gelukzoekers. Ze haken heel gemakkelijk af.

In de gelijkenis van de zaaier wordt dat benoemd met <klik 6-1> *"zaad op de weg, dat wordt vertrapt en door de vogels opgegeten". "Zaad op rotsachtige bodem, wat bij het opschieten uitdroogt door gebrek aan water." "Zaad tussen de distels die het verstikken."*

In de verklaring van Jezus gaat het over *"de duivel die het woord weggraait uit het hart"; "geloven zolang als het goed uitkomt, totdat je op de proef wordt gesteld" en "de zorgen en rijkdom en genoegens van het leven verstikken het gehoorde"*.

De <klik 6-2> vraag is nu, of de gelijkenissen over het koninkrijk dat proces van afhaken bewerken? Wil de Heer Jezus door voortaan in gelijkenissen te spreken, dat de mensen het met Hem voor gezien houden? <klik 6-3> Bewerkt Jezus zo dat ongeloof?

Op het eerste gezicht lijkt het daar wel op. Vooral ook, omdat in onze vertaling het woord "opdat" wordt gebruikt. Daarmee wordt toch een bedoeling aangeduid? Je zou dan ook kunnen zeggen, dat "die anderen" te verontschuldigen zijn.

Zij kunnen het niet helpen dat ze niet geloven. Dan had de Heer Jezus de rijkdom van de blijde boodschap voor hen maar niet moeten verstoppem in gelijkenissen. Hij zet zelf de lamp onder het bed in plaats van op de standaard. (vers 16)

Maar zo is het niet. <klik 7> Dat blijkt uit de verwerking van *Jesaja 6 : 9* in het antwoord van Jezus. De Heer Jezus kent zijn eigen Woord. Hij is zelf dat Woord. Hij kent het door en door. Hij kent er de bedoeling van.

Daarom hebben we dat hoofdstuk ook gelezen. Jesaja leeft als schuldig zondaar tussen schuldige zondaars. Gods volk leeft in zonde. De eerste hoofdstukken van zijn profetieën zijn een aaneenschakeling van aanklachten aan het adres van Juda en Jeruzalem.

Als dan een seraf met een gloeiende kool van het altaar zijn mond heeft aangeraakt, is Jesaja's "schuld geweken en zijn zonden teniet gedaan". Nu hij gereinigd is, kan hij door de HEER naar het volk worden gestuurd om Gods woord te spreken.

Wat hij moet zeggen is: <klik 7-1> "Luister goed, maar begrijpen zul je het niet. Kijk goed, maar inzien zul je het niet." Met als gevolg: "Maak het hart van het volk ongevoelig, stop hun oren toe, smeer hun ogen dicht. Dan kunnen ze met hun ogen niet zien, met hun oren niet luisteren, tot hun hart zal het niet doordringen."

En dan komt het: <klik 7-2> "Ze zullen niet naar mij terugkeren en geen herstel vinden." De woorden van de HEER leiden niet tot bekering, maar tot verharding. Ze horen het wel, maar ze luisteren niet.

<klik 8> Laten we er goed op letten, gemeente, dat de HEER zijn woord blijft spreken tot zijn ongelovig en ongehoorzaam volk. Maar dat volk keert er zich in ongelof van af. Ze willen het niet horen. Ze willen niet luisteren. Ze willen er niet aan...

Dat is wat er bij die "anderen" aan de hand is. Ze zien de wonderen die de Heer Jezus doet. Heldere bewijzen van zijn koningschap. Hij heerst over demonen, over ziekten, ja zelfs over de dood.

Ze horen zijn woorden. De blijde boodschap, dat God in Hem naar zijn volk heeft omgezien om het te bevrijden. Het genade, barmhartigheid en vrede te geven. Vergeving van zonden en een nieuw en eeuwig leven.

Met andere woorden. Jezus blijft het volk zoeken met de blijde boodschap van zijn koninkrijk. <klik 8-1> Maar door dat evangelie in gelijkenissen te gieten, vraagt Hij meer inspanning om het te verstaan. Je moet goed luisteren. <klik 8-2> Wil je die inspanning leveren? Of niet?...

<klik 9> De "anderen" vinden het de moeite niet waard. Waarom niet? Omdat het hun teveel kost. Het koninkrijk van God vraagt zelfverloochening. Het vraagt kruisdragen. Het vraagt alles van je. Je moet je totaal aan Jezus overgeven. Van Hem als Messias alles verwachten.

In het licht van het evangelie van Jezus, de verkondiging van het koninkrijk, kun je jezelf niet langer handhaven. Het niet meer van jezelf verwachten. Je moet je bekeren. Van binnen en van buiten. Geloven en gehoorzamen. Jezus is Heer. Jouw Heer!

Dat gelijkenissen meer inspanning bij het luisteren vragen, heb ik in de inleiding al duidelijk gemaakt. Je moet twee stappen zetten om het te verstaan. Wil je je die moeite getroosten? Of is het je teveel gevraagd?

Gelijkenissen lijken het evangelie op een eenvoudige manier te brengen. Maar dat is niet zo. Je moet je er goed in verdiepen om de boodschap ervan te verstaan. Als je het doet, dan verdiept het je geloof. Doe je het niet, dan versterkt het je ongeloof.

Geliefden, dit is de kracht van het Woord van God. De kracht van het evangelie van de Heer Jezus. De kracht van de verkondiging van het koninkrijk van God. Of zoals de schrijver van de brief aan de Hebreeëen het zegt: [<klik 9-1>](#)

"Levend en krachtig is het woord van God, en scherper dan een tweesnijdend zwaard: het dringt door tot waar ziel en geest, been en merg elkaar raken, en het is in staat de opvattingen en gedachten van het hart te ontleden." (Heb. 4 : 12)

Of te wel. Het doet wat de Heer Jezus in vers 17 zegt: *"Niets dat verborgen is blijft geheim; alles wat verborgen is zal bekend worden en aan het licht komen."* Het evangelie brengt naar boven wat er in je hart is. Geloof of ongelooft.

Daarom komt het erop aan goed te luisteren als de bijbel opengaat. Als er geprekeet wordt. [<klik 10>](#) *"Want wie iets heeft zal nog meer krijgen (een verdiept geloof); maar wie niets heeft, hem zal zelfs wat hij denkt te hebben worden ontnomen (een versterkt ongelooft)."*

Het mag duidelijk zijn wat de boodschap vanmorgen is. Hoe luistert u? Wilt u graag meer ontvangen? In dat geval wordt - om zo te zeggen - je verblijfsvergunning omgezet in een paspoort. Je wordt rechtens burger van het koninkrijk van God.

Of bent u niet bereid u aan Jezus over te geven met verlies van u zelf? In dat geval wordt uw asielaanvraag afgewezen. U moet het land verlaten. Het koninkrijk van God gaat aan uw neus voorbij.

Het wordt tijd voor een keus. [<klik 10-1>](#) Laat het evangelie toch niet aan dovemansoren gesproken zijn. De Heer nodigt u uit tot het leven in zijn koninkrijk. Geef gehoor. *Wie oren heeft om te horen, moet goed luisteren.*

Amen.